

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS DOM

Mål nr
4236-10

meddelad i Stockholm den 24 oktober 2011

KLAGANDE

Försäkringskassan
103 51 Stockholm

MOTPART

AA

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Kammarrätten i Göteborgs dom den 10 maj 2010 i mål nr 7741-09, se bilaga

SAKEN

Bostadsbidrag

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta förvaltningsdomstolen upphäver kammarrättens dom och fastställer det slut som länsrättens dom innehåller.

YRKANDEN M.M.

Försäkringskassan yrkar att Högsta förvaltningsdomstolen upphäver kammarrättens dom och förklarar att den i målet aktuella ansökan om bostadsbidrag har kommit in till Försäkringskassan den 1 augusti 2008.

Försäkringskassan anför bl.a. följande.

Dok.Id 111253

Postadress
Box 2293
103 17 Stockholm

Besöksadress
Wallingatan 2

Telefon
08-561 676 00

E-post:
hogstaforvaltningsdomstolen@dom.se

Telefax
08-561 678 20

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00-12:00
13:00-16:30

Enligt företrädare för Posten meddelande AB går distributionen av brev till Försäkringskassans inläsningscentral i Östersund till på följande sätt. Sedan en brevlåda har tömts sorteras brev till inläsningscentralen på någon av postens elva postsorteringsterminaler. Cirka 90 procent av all post till inläsningscentralen sorteras och läggs i postens transportlådor märkta med inläsningscentralens unika postnummer 839 88. I övriga fall sorteras brevöversändelser till inläsningscentralen i transportlådor märkta med postnummer 839 tillsammans med brev till andra mottagare i Östersund. Samtliga transportlådor, märkta såväl med 839 88 som 839, transporteras samma dag eller under natten till postterminalen i Sundsvall. Den post som ligger i transportlådor märkta med 839 sorteras där på respektive mottagare och läggs för Försäkringskassans del i transportlådor märkta 839 88. Transportlådorna körs därefter på morgonen måndagar–fredagar med lastbil direkt från postterminalen i Sundsvall till Försäkringskassans inläsningscentral. Det finns inte någon postterminal i Östersund och det fanns det inte heller 2008.

Av lagmotiven kan man utläsa att regeln i 10 § andra stycket förvaltningslagen (1986:223), FL, avser att skydda enskilda från att gå miste om sin rätt till följd av att sådana brev som faktiskt skulle kunna nå sin mottagare en viss dag inte gör det på grund av att det antingen inte sker utdelning av post en viss dag eller att mottagaren inte hämtar ut posten före midnatt den dagen. Att detta är syftet underbyggs även av lagmotivens skrivningar om att det saknar betydelse vid vilken tidpunkt ett brev anländer till postkontoret utan att det är själva insorteringen i postfack eller postboxar som är det väsentliga. Det måste alltså finnas en i vart fall teoretisk möjlighet att handlingen faktiskt skulle kunna nå mottagaren innan tidsfristen löper ut. Det kan inte vara lagstiftarens avsikt att med lokutionen ”avskild för myndigheten” ska avses handlingar som inte befinner sig på distributionsorten utan alltjämt befinner sig under postbefordran även efter det att en tidsfrist löpt ut. En handling som anländer till myndigheten per post på sätt som skett nu ska anses inkommen den dag som brevet med handlingen anländer till myndigheten.

Normal postbefordran innebär alltså att brev distribueras dagen efter att de har postats. Den som postar ett brev samma dag som en tidsfrist löper ut kan inte räkna med att handlingen anländer till myndigheten förrän tidigast påföljande dag. För Försäkringskassans del innebär kammarrättens tolkning att ett brev som postas före brevlådans tömning en viss dag regelmässigt ska anses ha kommit in samma dag som det postats. Det innebär en generell utökning av tidsfrister med ett dygn, vilket inte är förenligt med syftet bakom regleringen i 10 § FL.

AA bestrider bifall till överklagandet och anför bl.a. att försändelsen var avskild för Försäkringskassans räkning vid någon tidpunkt under det sista dygnet i aktuell ansökningsmånad.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Den rättsliga regleringen m.m.

Enligt 21 § lagen (1993:737) om bostadsbidrag får bostadsbidrag inte lämnas för längre tid tillbaka än ansökningsmånaden. Lagen om bostadsbidrag har upphävts men är enligt 1 kap. 3 § lagen (2010:111) om införande av socialförsäkringsbalken tillämplig i målet. En regel motsvarande den i 21 § lagen om bostadsbidrag finns nu i 96 kap. 14 § socialförsäkringsbalken.

Av 10 § första stycket FL framgår att en handling anses komma in till en myndighet den dag då handlingen anländer till myndigheten. Kan det antas att handlingen en viss dag har avskilts för myndigheten på en postanstalt, anses den enligt andra stycket ha kommit in den dagen, om den kommer en behörig tjänsteman till handa närmast följande arbetsdag.

I den äldre förvaltningslagen (1971:290) fanns i 7 § andra stycket en motsvarighet till den nuvarande förvaltningslagens 10 § andra stycke. I den äldre

förvaltningslagen användes dock orden ”funnits tillgänglig” i stället för ordet ”avskilts”.

I förarbetena till den äldre förvaltningslagen uttalade departementschefen att det genom bestämmelsen i 7 § andra stycket undviks att enskilda rätt går förlorad därför att myndigheten t.ex. dröjer med att på postanstalt hämta alla de försändelser till myndigheten som anlänt viss dag. När det gäller att avgöra huruvida en handling viss dag funnits tillgänglig för myndighet på postanstalt bör beviskravet sättas lågt. Det bör vara tillräckligt att det med hänsyn till förefintliga uppgifter om t.ex. dag för försändelsens poststämpling, försening av postgången och rutiner vid insortering av försändelser i postfack och postboxar inte framstår som osannolikt att handlingen viss dag funnits tillgänglig för myndigheten på postanstalt (prop. 1971:30 s. 370).

År 1973 gjordes ändringar i reglerna om inkommande handlingar i 33 kap. 3 § rättegångsbalken. Samtidigt gjordes motsvarande ändringar i den äldre förvaltningslagen. I remissen till Lagrådet uttalade departementschefen bl.a. följande. För att det ska kunna antas att en handling har funnits tillgänglig för rätten på en postanstalt en viss dag fordras att det inte är osannolikt att handlingen den dagen blivit tillgänglig för myndigheten i den meningen att den då blivit insorterad i rättens postbox eller postfack. Det avgörande är således inte tidpunkten för handlingens ankomst till postanstalten utan tidpunkten för insorteringen i postboxen eller postfacket. Däremot bör det inte tillmätas någon betydelse huruvida vid insorteringsögonblicket domstolen faktiskt ägde tillträde eller ej till den lokal där postboxen eller postfacket finns (prop. 1973:30 s. 80 f.).

I fråga om förslaget till ändrad lydelse av 33 kap. 3 § rättegångsbalken anförde Lagrådet att kravet att handlingen ska antas ha funnits tillgänglig för rätten på postanstalt låter sig mindre väl förenas med uttalandena enligt vilka det avgörande är att handlingen blivit insorterad i rättens postfack eller postbox, oavsett om domstolen vid insorteringsögonblicket faktiskt ägde tillträde eller ej till den lokal där boxen eller facket finns. Med anledning av vad Lagrådet hade anförts ansåg

departementschefen att lagtexten borde ändras på så sätt att orden ”funnits tillgänglig för rätten” ändras till ”avskilts för rätten” och att motsvarande ändringar borde göras i 7 § förvaltningslagen (prop. 1973:30 s. 121).

Högsta förvaltningsdomstolens bedömning

Av utredningen framgår att AAs ansökan om bostadsbidrag postades i Skåne den 31 juli 2008, att den antingen under samma dag eller under påföljande natt sorterades in i en av postens transportlådor som var märkt med ett för Försäkringskassans inläsningscentral i Östersund unikt postnummer och att ansökningen anlände till inläsningscentralen den 1 augusti 2008. Frågan i målet är om AAs ansökan kan anses ha blivit avskild för Försäkringskassans räkning enligt 10 § andra stycket FL när den sorterades in i transportlådan.

Med uttrycket att en handling ”avskilts för myndigheten på en postanstalt” avses enligt förarbetena att handlingen har blivit insorterad i myndighetens postfack eller postbox. Lagstiftarens utgångspunkt har varit att detta sker vid myndighetens postkontor och att posten därigenom inte längre befordrar handlingen. Högsta förvaltningsdomstolen finner därför att postens befordran av handlingen ska ha avslutats innan handlingen kan anses avskild för myndigheten.

När AAs ansökan om bostadsbidrag sorterades in i en av postens transportlådor märkt med Försäkringskassans inläsningscentralens unika postnummer var handlingen alltjämt under befordran. Något avskiljande enligt 10 § andra stycket FL var det således inte fråga om. AAs ansökan har därför enligt 10 § första stycket FL kommit in till Försäkringskassan först den 1 augusti 2008. Detta innebär att augusti 2008 utgör ansökningsmånaden vid

Mål nr
4236-10

tillämpning av 21 § lagen om bostadsbidrag. Kammarrättens dom ska därför upphävas.

Nils Dexe

Margit Knutsson

Henrik Jermsten

Anita Saldén Enérus

Erik Nymansson

Linda Nordblom

Föredragande justitiesekreterare

Avd. II

Föredraget 2011-09-21